

POLITISKE VEDTAK FRA ÅRSMØTET I INNLANDET ARBEIDERPARTI 2025

Årsmøtet ble gjennomført 8. og 9. mars 2025, og vedtok:

- 10 politiske uttalelser
- 3 øvrige politiske vedtak

Uttalelse nr 1:

Gode og trygge liv i hele landet

Trygge lokalsamfunn er grunnmuren i et godt liv. I en verden preget av uro og økonomisk usikkerhet er det behov for sterke fellesskap. Norske kommuner er selve ryggraden i vår velferdsstat. Det er her folk bor, jobber og lever livene sine – og det er kommunene som sørger for skole, helse, omsorg og andre helt nødvendige tjenester.

Regjeringen har hele denne perioden prioritert å styrke kommuneøkonomien og laget et nytt inntektssystem der kommunene i Innlandet har fått økte inntekter. Men fortsatt står mange kommuner i en krevende situasjon, med økte utgifter, flere oppgaver og stramme budsjetter. Nytt inntektssystem har ført til en mer rettferdig fordeling. Forsatt er det store forskjeller mellom kommunene, noe som kan påvirke tjenestetilbudet.

Innlandet Arbeiderparti vil alltid stå fremst i kampen for sterke kommuner, og for at folk får et godt velferdstilbud uavhengig av hvor de bor. Kommuneøkonomien må styrkes, både i revidert nasjonalbudsjett i vår og i Statsbudsjettet for 2026, slik at alle kommuner i hele landet har mulighet til å levere et likeverdig tilbud til sine innbyggere.

Det er viktig med en god balanse mellom øremerkede og frie inntekter for å sikre lokalt handlingsrom. Vi vil også sikre at kommunene har økonomisk handlingsrom til lavterskeltilbud og forebyggende arbeid, samt utarbeide et system for verdisetting av areal til friarealer, jord- og skogbruk.

Ressurskrevende tjenester må få styrket kompensasjonsordning, slik at kommunene kan gi et godt og likeverdig tilbud til mennesker med omfattende, varige hjelpe- og pleiebehov, også etter at de har nådd pensjonsalderen.

Inkluderende fellesskap der alle er med

Innlandet Arbeiderparti mener at inkluderende og støttende fellesskap, hvor alle blir verdsatt for den de er og mangfold blir satt høyt, er en viktig måte å forebygge ungdomskriminalitet og utenforskap på.

Lavterskeltilbud i kommunene er viktig. Vi ønsker å sikre alle tilhørighet til skole, arbeid og fritidsarenaer hvor det er mulig for alle å passe inn. Ved å gi ungdom en tilknytning til disse arenaene vil det bidra til et positivt samfunn og samtidig forebygge ungdomskriminalitet.

Det er en økning i ungdomskriminaliteten i Norge, og mye er kjent rundt årsakene til kriminalitet. Marginalisering, manglende tilhørighet til et fellesskap, svak økonomi, rus og spenningsbehov pekes på som noen individuelle forklaringer, mens økonomisk ulikhet og ulik fordeling av makt og prestisje, fattigdom, vanskelige familieforhold, dårlig utdanningstilbud, lav status og manglende muligheter i samfunnet pekes på som strukturforklaringer.

Ungdom som dropper ut av skolen og står uten arbeid eller annen relevant aktivitet, må følges opp av fellesskapet. Innlandet Arbeiderparti mener at elevtjenesten og den fylkeskommunale oppfølgingstjenesten må sikres gode nok ressurser til å følge opp hver enkelt ungdom og få alle inn i utdanning, arbeid eller andre relevante aktiviteter som forhindrer utenforskap.

For ungdom som begår kriminalitet, må oppfølgingen være tett og siktemålet må være å unngå ny kriminalitet. Rekrutteringen av ansatte til kriminalomsorgen må styrkes, og unge lovbrøtere og førstegangs-sonere må kunne foreta soningen adskilt fra eldre lovbrøtere med tyngre kriminell løpebane.

Vann og avløp

Mange av våre innbyggere og kommuner står foran store investeringer innen vann og avløp for å kunne klare å tilfredsstille de nye kravene som det reviderte avløpsdirektivet pålegger. Det er varslet at det kommer krav om nitrogenfjerning ved utslipp av kommunalt avløpsvann. Dette kommer i tillegg til store kostnader knyttet til fornying og utbedring av vann- og avløpsnettet.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Ha kraftfull styrking av kommuneøkonomien i RNB 2025 og i kommende statsbudsjetter.
- Sikre våre innbyggere likeverdige og robuste velferdstilbud med god kvalitet uavhengig av hvor de bor.
- Sikre at kommunene har økonomisk handlingsrom til lavterskeltilbud og forebyggende arbeid.
- At kompensasjonsordningen for særlig ressurskrevende tjenester må styrkes, ordningen må også gjelde for personer over 67 år.
- Vurdere å øke grensen for småkommunetillegget i inntektssystemet.
- At forslaget om redusert postombæring utsettes til flere eldre har fått mulighet til å bli digitale brukere gjennom målrettet opplæring og støtteordninger. Det må satses på økt finansiering av kurs og opplæringstilbud for eldre.
- At alle offentlige instanser må sikre at viktig informasjon fortsatt er tilgjengelig via tradisjonelle kanaler som telefon og brev, slik at ingen faller utenfor.
- Forsterke innsatsen for forebygging av kriminalitet og utenforskap.
- Ha tett oppfølging av unge lovbrytere, med mål om å unngå ny kriminalitet.
- At det skal innføres statlige finansieringsordninger som gjør det mulig for kommunene å gjennomføre de store investeringene som innføringen av det reviderte EU-avløpsdirektivet medfører.
- Arbeide for å etablere en statlig finansieringsordning gjennom gunstige lån og tilskudd for opprydding av spredte avløp for innbyggere.
- At regjeringen innfører betydelige investeringstilskudd for nitrogenfjerning fra avløpsreanseanlegg innenfor Oslofjordens nedbørsfelt.
- At staten må dekke pensjonsregningen i forbindelse med nytt AFP-regelverk for 63-kullet.
- Ha statlig fullfinansiering av ressurskrevende brukere.

Uttalelse nr 2:

Et trygt arbeidsliv – en sterkere velferdsstat

Et sterkt og regulert arbeidsliv sikrer trygghet, rettferdighet og verdiskaping. Den norske modellen med trepartssamarbeid og sterke fagforeninger, gir små forskjeller, høy sysselsetting og økonomisk vekst. Innlandet Arbeiderparti vil forsterke denne modellen, sikre faste stillinger og hindre utnyttelse av arbeidsfolk. Vi vil sikre at fagforeningsfradraget opprettholdes på dagens nivå og se på muligheter for utvidelse av fradraget.

Arbeid gir trygghet, frihet og et sterkere fellesskap. Vi har et stort behov for arbeidskraft og må ta i bruk alles ressurser. Arbeiderpartiet vil sikre at flere, inkludert unge, personer med funksjonsnedsettelse og de uten fullført utdanning, får innpass i arbeidslivet. Vi vil styrke etter- og videreutdanning, slik at folk kan øke sin kompetanse uten å miste inntekt.

Det skal lønne seg å jobbe, men aldri på bekostning av trygghet. Vi vil styrke NAV for å redusere byråkrati og sikre rask hjelp. Støtteordninger må gi økonomisk trygghet, samtidig som de motiverer til arbeid. Offentlige innkjøp skal fremme seriøse aktører, og vi skal gi Arbeidstilsynet og Skatteetaten mer ressurser til å bekjempe useriøse arbeidsgivere. Samarbeidet mellom NAV og arbeidsgivere må videreutvikles ytterligere, for å sikre at de som re-rekrutteres til arbeidslivet får langsiktig oppfølging.

En trygg sykelønnsordning sikrer økonomisk stabilitet og høy yrkesdeltakelse. Vi sier nei til kutt som vil øke ulikheten. Forskning viser at gode arbeidsforhold gir lavere sykefravær og høyere produktivitet – derfor må vi investere i arbeidsmiljøet. Samtidig vil vi kartlegge årsakene til stigende sykefravær i samarbeid med partene i arbeidslivet.

Alle skal ha frihet til å ta egne valg om utdanning, arbeid og liv. Negativ sosial kontroll rammer særlig barn, unge og kvinner, og begrenser deres muligheter. Arbeiderpartiet vil styrke innsatsen mot dette gjennom bedre samordning mellom offentlige aktører, økt kompetanse hos relevante instanser og støtte til utsatte grupper. Ingen skal hindres fra å delta i arbeidslivet på grunn av tvang eller sosialt press.

Innlandet Arbeiderparti vil ha et varmt og inkluderende samfunn der alle kan leve trygge og meningsfulle liv. Et mangfoldig arbeidsliv skaper tilhørighet og utjevner forskjeller. Vi vil sikre at flere, særlig ungdom, innvandrere og uføre, får muligheten til å bidra.

Den økte prisveksten rammer hardest de som har minst. Vi krever et løft i velferdsytelsene for å sikre økonomisk trygghet.

Barn og unge er framtida. Barnevernet må få nødvendige ressurser for å beskytte de mest sårbare, og finansieringen må forbedres slik at kommunene ikke bærer en uforholdsmessig stor byrde.

Organisering i arbeidslivet er en bærebjelke i velferdsstaten. Et sterkt trepartssamarbeid og en høy organisasjonsgrad gir forutsigbarhet for både arbeidstakere og bedrifter. Dette er ikke en hindring – det er et konkurransefortrinn for Norge. Vi står sammen for et rettferdig og bærekraftig arbeidsliv.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Organisering i arbeidslivet er et konkurransefortrinn og vi står derigjennom sammen for et rettferdig og bærekraftig arbeidsliv.
- Gjennomgå nivå og innretning på statlige ytelser for å sikre økonomisk trygghet og redusere fattigdom. Velferdsstatens minsteytelser må økes.

- Styrke tiltakene for å inkludere flere i arbeidslivet, særlig unge, innvandrere og uføre.
- Innføre en tillitsreform i NAV for å redusere byråkrati og sikre bedre hjelp til brukerne.
- Sikre arbeids- og inkluderingsbedrifter nødvendig forutsigbarhet for videre utvikling.
- Påvirke partene for å oppnå én tariffavtale i staten.
- Styrke innsatsen mot negativ sosial kontroll, blant annet gjennom bedre koordinering mellom offentlige aktører og økt kompetanse i skolen og helsevesenet.
- At arbeidsmarkedspolitikken styrkes med mål om å hindre utstøting og føre flest mulig tilbake til arbeidslivet.
- At fast ansettelse i hel stilling må være hovedregelen i arbeidslivet, deltidsstillinger skal primært være aktuelle for arbeidstagere med redusert arbeidsevne.
- At permitteringsregelverket må være godt tilpasset den løpende situasjonen i aktuelle bransjer og praktiseres fleksibelt.
- Trappe opp bruken av arbeidsmarkedstiltak.
- Gjennomføre en bred kunnskapsinnhenting når det gjelder årsakene til det stigende sykefraværet i samarbeid med partene i arbeidslivet.
- Ha en gjennomgang av arbeidsavklaringspenger (AAP) for å sikre rettferdig fordeling.
- At Nok-sentrene sikres forutsigbar og stabil økonomi via statlig finansiering, uavhengig av den enkelte kommunes økonomi.
- Jobbe for at all ungdom i Norge opp til 20 år har tilgang på et gratis kultur- eller idrettstilbud, samt at alle kommuner skal ha utlånssentraler for utlån av sportsutstyr.

Uttalelse nr 3:

Framtidas helsetilbud

Mjøssykehuset er en historisk satsing på helsetjenester i Innlandet. Den nye sykehusstrukturen vil gi pasienter i Innlandet et topp moderne, likeverdig og bærekraftig helsetilbud på linje med det folk i andre deler av landet har. Innlandet Arbeiderparti skal aktivt arbeide for at lånesøknaden innvilges på statsbudsjettet neste år og at sykehuset kan ta imot de første pasientene i 2032.

Innlandet Arbeiderparti har vært en pådriver for nytt hovedsykehus ved Mjøsbrua. Samtidig er det viktig å få en geografisk balansert sykehusstruktur i resten av regionen. Innlandet Arbeiderparti understreker viktigheten av at sykehusene i Tynset, Elverum og Lillehammer utvikles i tråd med vedtaket om framtidig sykehusstruktur i Innlandet, herunder etableringen av ny base for luftambulansse i nærheten av Elverum sykehus i tillegg til basen på Dombås. Summen av helsetilbudene ved det nye Mjøssykehuset og de videreførte sykehusene i Tynset, Elverum og Lillehammer samt sterke lokalmedisinske sentre i Fagernes, Otta og (framtidig) Gran vil gjøre Sykehuset Innlandet godt rustet til å håndtere alle pasientgrupper på best mulige måte.

For å sikre velfungerende sykehus, må de ansatte være tett involvert i den videre prosessen. Deres erfaring og faglige innsikt er avgjørende for å skape gode løsninger for både pasienter og ansatte.

Det er viktig å se Mjøssykehuset og ny sykehusstruktur i Innlandet i sammenheng med regjeringens nye helhetlige helsereform. Pasientene skal sikres riktig hjelp uten å måtte tenke på hvem som gir hjelpen. Behovet for én felles helsetjeneste der pasienten står i sentrum, krever sterkere samarbeid mellom kommuner og helseforetak. Dagens måte å organisere og styre helsetjenestene våre på må moderniseres. Det er behov for en helhetlig gjennomgang av foretaksmodellen.

Pasientene må også merke forbedringer i form av kortere ventetider og bedre tilgjengelighet til helsetjenester. Ventetidsløftet må følges opp med konkrete tiltak og midler som øker kapasiteten og effektiviserer pasientforløpene. Ingen skal måtte vente unødvendig lenge på nødvendig helsehjelp. Pasienter i Kongsvingerregionen har opplevd en uakseptabel forverring av pasienttransporten etter at Oslo Universitetssykehus selv overtok transporten, ikke minst at de selv må legge ut høye beløp.

Lokalmedisinske sentre (LMS) er en viktig del av pasientbehandlingen. Flere oppgaver bør flyttes fra sykehus til nærområdene, slik at flere kan få behandling der de bor. LMS-ene spiller også en sentral rolle i beredskapen. Videreutvikling av disse sentrene er avgjørende for økt kvalitet, produktivitet og effektivitet i helsetjenesten. Kunstig intelligens og ny teknologi må også være en sentral del i utviklingen av framtidas helsetilbud.

Behandlingen pasientene møter i ambulanser og øvrige prehospitale tjenester er av avgjørende betydning for liv og helse. I et spredtbodd fylke som Innlandet er de prehospitale tjenestene sammen med LMS'ene og luftambulanssebasene avgjørende for beredskapen og for det helhetlige helsetilbudet.

Fremtidens utfordringer i helse- og omsorgssektoren må møtes med velferdsteknologi som en integrert del av tjenestetilbudet i kommunene. Den demografiske utviklingen med en stadig aldrende befolkning vil føre til et kraftig økt behov for helsetjenester, samtidig som mangel på helsepersonell blir stadig mer kritisk. Innlandet Arbeiderparti mener at staten må sikre øremerkede midler for utvikling og implementering av teknologiske løsninger som kan forbedre tjenestene, avlaste helsepersonell og gi flere eldre muligheten til å bo trygt hjemme lengre. Lovverket må moderniseres, og unødvendige hindringer for bruk av velferdsteknologi må fjernes. Dagens regelverk skaper urimelig forskjellsbehandling ved å klassifisere enkelte varslingssystemer som tvang, til tross for at de gir økt selvstendighet for tjenestemottakere. Dette bremser innovasjon og effektiv ressursbruk. Vi må ta politisk ansvar for en bærekraftig, fremtidsrettet og rettferdig helse- og omsorgspolitik som setter innbyggernes behov først.

Barn som pårørende opplever ofte sykdom eller tap på en måte som preger dem dypt. Dagens hjelpetilbud er ofte utilgjengelig eller for omfattende – ikke alle trenger lange utredninger, men snarere en trygg voksen å snakke med når det trengs. Vi må sikre at barn som pårørende får lett tilgjengelig støtte, slik at de ikke føler seg usynlige i en av livets vanskeligste perioder.

En økende andel kvinner rammes av helseutfordringer i Norge. Manglende tilgang til hormonbehandling kan føre til alvorlige helseutfordringer, for kvinner som opplever helseutfordringer relatert til hormonell ubalanse. Dette kan ha direkte konsekvenser for kvinners arbeidsdeltakelse og livskvalitet. Tilgangen til hormonbehandling er imidlertid begrenset for mange pasienter på grunn av mangel på medikament i markedet, høye egenandeler og manglende refusjon gjennom blå resept-ordningen.

I oktober 2024 lanserte regjeringen, ledet av helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre, Norges første nasjonale kvinnehelsestrategi. Strategien inneholder tre hovedmål og 18 konkrete tiltak for å forbedre kvinners helse. Blant disse er økt kunnskap om sykdommer som spesielt rammer kvinner, integrering av kjønnsperspektivet i helse- og omsorgstjenestene, og styrking av forskning på kvinnehelse.

Menn søker sjeldnere hjelp enn kvinner for psykiske helseplager, opplever oftere et stigma knyttet til psykisk uhelse, er overrepresentert i selvmordsstatistikker og har høyere forekomst av rusbruk, vold, lærevansker og skolefravær. Innlandet Arbeiderparti mener det er et stort behov for å løfte denne helseutfordringen i årene framover.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- At bygging av Mjøssykehuset må starte siste halvdel av 2027 og åpnes innen 1. januar 2032.
- At ansvarsforhold i helsetjenesten tydeliggjøres, slik at pasientene ikke opplever seg som kasterboller og de får helhetlige helsetjenester.
- Styrke samhandlingen mellom spesialisthelsetjenesten, de lokale medisinske sentrene og kommunene.
- At informasjonsflyten mellom helsevesenet og jobbstøtteordninger må sikres, slik at flere får mulighet til arbeid og meningsfull aktivitet, herunder økt bruk av arbeidsrettede rehabiliteringsplasser som for eksempel ved Hernes Institutt.
- At anskaffelsesprosessene i tverrfaglig rusbehandling må vurderes i forhold til behovet for langsiktighet, forutsigbarhet og kvalitet innenfor dette fagområdet.
- Ha styrket kapasitet på antall døgnplasser i psykiatrien.
- At statlige midler må styrke kommunenes arbeid med velferdsteknologi.
- At lovverket må moderniseres, og unødvendige hindringer for bruk av velferdsteknologi må fjernes, spesielt må det sees på kapittel 9.2 i helse- og omsorgsloven.
- Sikre at barn som pårørende får tidlig og tilpasset støtte ved sykdom eller tap i nær familie.
- Styrke psykiske helsetilbud rettet spesifikt mot gutter/menn.
- At det må bli en snarlig avklaring på de faglige problemstillingene som ble reist mot regjeringens beslutning om å la homofile gi blod, med sikte på å likestille homofile og heterofile blodgivere.
- Pasienter i Kongsvingerområdet skal ha samme tilgang og rett til pasienttransport som landet for øvrig.
- Styrke og bygge ut det offentlige rusbehandlingstilbudet. Anbudsmodellen i helseforetakene må endres slik at kvalitet, fagkompetanse og innhold ikke vektes ned til fordel for pris.
- At den økte innsatsen på kvinnehelse må videreføres med nødvendige ressurser
- Sikre at kvinner får nødvendig hormonbehandling på blå resept.

Uttalelse nr 4:

En aktiv næringspolitikk for vekst og omstilling i Innlandet

Innlandet har store muligheter og unike fortrinn innen industri, skogbruk, jordbruk og fornybar energi. Norsk næringsliv står overfor store omstillinger, men med riktig politikk kan vi skape nye, lønnsomme arbeidsplasser og sikre bærekraftig vekst i hele landet. Innlandet Arbeiderparti mener at en aktiv næringspolitikk er avgjørende for å skape vekst og sikre arbeidsplasser i hele fylket. Vi vil utnytte våre naturressurser på en bærekraftig måte, styrke industrien og sikre at Innlandet tar en nasjonal lederrolle i fremtidens næringsliv.

Til tross for økonomisk uro internasjonalt, går store deler av norsk næringsliv godt. Vi har rekordhøy sysselsetting, økt eksport og investeringer i ny industri. Raufoss Industripark er et lysende eksempel på hvordan høyteknologisk industri i Innlandet kan lykkes globalt. 95 % av produksjonen der går til eksport, og uten EØS-avtalen ville dette vært umulig.

I møter med bedriftsledere og ansatte i hele Innlandet hører vi den samme bekymringen: Usikkerhet rundt EØS-avtalen er en trussel for eksportbedriftene våre. Med økende proteksjonisme og mulig handelskrig internasjonalt må vi sikre fri markedsadgang for norsk næringsliv. Innlandet Arbeiderparti mener at EØS-avtalen må ligge fast.

Næringslivet trenger forutsigbare rammebetingelser. Finansminister Jens Stoltenberg har initiert en skattekommisjon som skal se på det samlede skattesystemet for næringslivet. Innlandet Arbeiderparti slår ring rundt formuesskatten som prinsipp, men mener at den nye kommisjonen bør vurdere å heve bunnfradraget.

Innlandet er Norges viktigste landbruks- og skogfylke. Vi har store muligheter til ta en større posisjon i å utvikle nye og grønne arbeidsplasser med skogen som ressurs. Økt bruk av tre i bygg- og anleggsbransjen vil både kutte klimagassutslipp og skape nye arbeidsplasser.

Vi må også ta bedre vare på jorda vår. Norsk matproduksjon er avgjørende for vår beredskap og selvforsyning. Vi skal sikre at Innlandet forblir et kraftsentrum for norsk landbruk og matproduksjon, og at landbruket i vår region blir prioritert. Inntektsgapet mellom landbruket og andre yrkesgrupper må tettes innen 2027. Stortingets rovdyrforlik må følges opp, og det må vurderes støtteordninger for opprydding etter rovviltangrep.

Norge har store mineralressurser på land og til havs. Grønn omstilling krever mer utvinning av mineraler. Innlandet har viktige mineralressurser som kan bidra til grønn industri og nye arbeidsplasser, blant annet kvarts, grafitt og kalkstein. Vi må legge til rette for raskere og mer bærekraftig utvinning på land, samtidig som vi sikrer at natur og miljø blir godt ivaretatt. Eventuell utvinning av havmineraler må baseres på føre var-prinsippet og en forsiktig tilnærming basert på god kunnskap om det aktuelle området.

Helseindustrien har et stort vekstpotensial, og bør spille en viktig rolle for at Norge skal nå målet om å doble eksporten fra fastlandsindustrien innen 2030. Innlandet har allerede aktører og klynger som kan ha en sentral posisjon i utvikling og produksjon av legemidler i Norge. Bygging av Mjøssykehuset bør stimulere til at Innlandet kan ta en større posisjon i å utvikle helsenæringen som en viktig eksportsatsing.

Innlandet har natur, kultur og reiselivsdestinasjoner i verdensklasse. Innlandet Arbeiderparti vil utvikle reiselivsnæringen for å få flere helårsarbeidsplasser. Det vil gjøre det enklere å rekruttere nødvendig arbeidskraft inn i næringen.

Rimelig og nok kraft til folk og bedrifter skal være et fortrinn. Innlandet er et stort og viktig kraftfylke, men vi er avhengig av bedre nettkapasitet og mer fornybar kraft. Det bør også i større grad være mulig å etablere næringsvirksomhet nærmere der krafta produseres.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Sikre EØS-avtalen – norsk industri og eksportnæringer må ha stabil tilgang til europeiske markeder.
- Vurdere å øke bunnfradraget i formuesskatten.
- Styrke industrien i Innlandet for å få flere investeringer i industriutvikling og høyteknologisk produksjon.
- Utvikle tremekanisk industri og legge til rette for at Innlandet skal lede an i bruk av tre som byggemateriale.
- Styrke jordbruk, selvforsyning og inntektene i jordbruket.
- Stimulere grønn industriutvikling med økt satsing på fornybar energi.
- Styrke pendlernes kår ved å redusere egenandelen i reisefradraget
- Være en pådriver for å bidra til at Innlandet styrker seg som en internasjonal mat- og kulturdestinasjon ved å legge til rette for flere helårsarbeidsplasser.
- Legge til rette for sirkulær industri – ressurser må utnyttes bedre i både jordbruk, skogbruk og industri.
- Etablere et statlig mineralselskap for å få fart og kontroll på mineralnæringen.
- Bidra til å videreutvikle Nasjonalt senter for fjellandbruk i Valdres

Uttalelse nr 5:

Innlandet – en ryggrad i Norges forsvar og beredskap

Verden er mer ustabil enn på lenge. Dette krever at Norge tar ansvar for egen sikkerhet, styrker totalberedskapen og bygger et forsvar rustet for fremtidens utfordringer.

Innlandet er sentralt i Norges forsvar og totalberedskap. Regionen har en strategisk beliggenhet, med kritisk infrastruktur og sentrale forsvarsinstallasjoner som spiller en nøkkelrolle for både nasjonal sikkerhet og vårt internasjonale samarbeid i NATO

I en stadig mer uforutsigbar verden er forsvar og trygghet avgjørende for både nasjonal og internasjonal sikkerhet. I Norge må vi styrke vårt forsvar – både gjennom økt rekruttering, kapasitetsbygging og et tett samarbeid med våre allierte, der NATO er vårt viktigste forsvarssamarbeid. Dette innebærer også at vi må satse på en helhetlig totalberedskap, hvor trygge transportårer og robust infrastruktur spiller en avgjørende rolle for å sikre forsyningslinjer i krisetider.

Særlig Innlandet, som utgjør en kritisk transittkorridor mellom vest og øst samt nord og sør, må ha prioritet. Ved å styrke infrastrukturen her, ivaretar vi ikke bare nasjonal sikkerhet, men bidrar også til våre alliertes felles forsvar. At Sverige og Finland har blitt med i NATO, understreker betydningen av sterke transportkorridorer øst-vest i Norden og legger grunnlaget for et sterkere nordisk samarbeid, også med Vestnordisk råd.

Innlandet Arbeiderparti jobber for en atomvåpenfri verden. Dette målet nås først når verdens atommakter forplikter seg til gjensidig nedrustning. Norge skal engasjere seg for atomnedrustning på internasjonale arenaer som FN, NATO og overfor likesinnede land i og utenfor NATO. Den internasjonale forbudstraktaten er et godt initiativ og bidrar til å øke stigma rundt atomvåpen. I dagens sikkerhetspolitiske situasjon er det ikke mulig for NATO-land som Norge å undertegne denne, uten å samtidig redusere vår mulighet for innflytelse og beskyttelse. Det bør være et mål for Norge og andre NATO-land å underskrive atomvåpenforbudet i tråd med at atommaktene forplikter seg til kjernefysisk nedrustning.

Forsvarets allerede etablerte aktivitet i Innlandet, og ikke minst de utvidelser, etableringer og økt aktivitet som nå kommer med vedtatte Langtidsplanen for forsvarssektoren (LTP) for årene 2025 – 2036 understreker denne regionens betydning for så vel nasjonal sikkerhet som for Norges internasjonale samarbeid med våre allierte i NATO.

I tillegg til militære avdelinger er Innlandet også en industriell motor for forsvarssektoren, med en bred og variert forsvarsindustri som har et tett samarbeid, og der Nammo på Raufoss er den største enkeltaktøren. Det er et gjensidig og trygt avhengighetsforhold mellom myndighetene, Nammo og mange små/mellomstore foretak som produserer og leverer til Nammo, eller direkte til Forsvaret. Mangfoldet som disse virksomhetene i Innlandet utgjør er avgjørende for produksjonen av ammunisjon og forsvarsmateriell – en virksomhet som ikke bare sikrer Norges egen beredskap, men som også bidrar til at våre allierte i NATO får det de trenger.

Forsvaret i Innlandet har vært, og vil forbli, en hjørnestein i Norges sikkerhet. Innlandet Arbeiderparti krever at det satses videre på våre forsvarsanlegg, at rekrutteringen økes, at infrastrukturen styrkes og at totalberedskapen bygges ut, i tråd med vedtatt Langtidsplan for forsvarssektoren.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Stå fjellstøtt på Folkeretten og opprettholde internasjonale lover, regler og avtaler som grunnlag for en rettferdig og fredelig verdensorden.

- At Langtidsplanen for forsvarssektoren (LTP) og Nasjonal Transportplan (NTP) må ses i sammenheng for god beredskapsstruktur.
- Jobbe for at Norge slutter seg til realisering av Scandinavian Mountains Railways og tilknytning til Rørosbanen.
- At det legges til rette slik at alle gis en mulighet til å styrke sin egenberedskap, og bidra til etablering av regionale beredskapslagre.
- Bygge allianser over landegrenser og grenseregionene Värmland-Dalarna og Arko må brukes aktivt i dette.
- Styrke gjennomgående transportkorridorer på vei og bane. Dovrebanen, Røros-Solørbanen og Kongsvingerbanen med kobling mot Ofotbanen må styrkes og sikres som beredskapskorridorer.
- Bidra til økt rekruttering til Forsvaret bla. annet ved øke antall lærlinger til sivilt og militært arbeid og gjennom Informasjons-/undervisningsopplegg til ungdom.
- Ansette flere i politiet og øke kapasiteten innen etterforskning, ordenstjeneste og gjengkriminalitet.
- At Norge skal være en pådriver i FN og NATO for gjensidig forpliktende kjernefysisk nedrusting.
- Sikre en statlig plan for helhetlig utbygging av riksveg 4.
- Utrede en modell for spesialisert behandlings- og forskningssenter for forsvarsveteraner, og sikre gode vilkår for veteraner som har vært i tjeneste.

Uttalelse nr 6:

Kunnskap gjennom fellesskap

Det første fellesskapet barna våre møter er ofte i barnehagen. I barnehagen får vi viktig sosialisering og blir en del av et fellesskap. Barnehagen er fylt med pedagogisk læring som er viktig for at barna våre skal få utviklet seg og lære verdifulle ferdigheter, særlig i samspill med jevnaldrende barn. Dessverre er det ikke alle som har råd til å sende ungene sine i barnehagen eller på SFO. For mange familier er høye priser en barriere. At kvinner er hjemme for å passe barn i stedet for å jobbe er dårlig for fellesskapet, for likestillingen og for barna våre.

Foreldre skal ikke måtte velge mellom jobb og en god barndom for barna sine. Når barnehage og SFO blir for dyrt, rammer det både barna, familiene og samfunnet.

I Norge trenger vi at alle arbeidsdyktige hender er i arbeid. Løpende barnehageopptak vil sikre at alle kan gå tilbake i fullt arbeid når permisjonstiden er over. Dette må sees i sammenheng med økt skatteinngang og reduserte utbetalinger til kontantstøtte. Gratis barnehage og SFO vil fjerne barrierene som holder mange fra å sende barn i barnehagen. Arbeiderpartiet kjemper for et samfunn der alle barn, uansett bakgrunn og foreldrenes inntekt, får delta i fellesskapet fra starten av.

Næringslivets største framtidsutfordring er mangel på arbeidskraft. Dette må løses gjennom gode utdanningsløp som utdanner til arbeid, ikke til arbeidsløshet. Det krever samarbeid mellom arbeids- og næringsliv, blant annet gjennom økt satsing på yrkesfaglige løp i den videregående skolen og utviklingen av dette tilpasset behovene i arbeidslivet. Å prøve ut ulike yrker gjennom praksis er viktig for at elevene skal kunne ta gode valg også til høyere utdanning. Elever på studieforberedende linjer skal få muligheten til dette innenfor sine timeplaner.

Innlandet Arbeiderparti vil at alle elever skal ha mulighet for å lykkes i norsk skole, uavhengig av utgangspunktet. Vi mener at en sterk offentlig fellesskole skaper de beste rammene for utdanning av norske skoleelever og for nedbygging av sosiale forskjeller gjennom utdanningsløpet. Innlandet Arbeiderparti vil ha flere trykte bøker inn igjen i grunnskolen, mer praktisk rettet undervisning på de videregående skolene, større grad av yrkesretting av fellesfagene og at dagens eksamensordning evalueres med tanke på å gjøre sluttevalueringen i fagene mer rettferdig og bredere anlagt enn dagens ordning åpner for.

Vi vil bidra til kontinuerlig utvikling av opplæringstilbud for alle yrkesgrupper. Vi trenger flere fleksible, praksisnære og desentraliserte videreutdanningsmuligheter som muliggjør kombinasjon av utdanning og arbeid. Vi må også sikre at vi bruker fagkompetansen der den trengs. Derfor vil vi legge til rette for fleksibilitet for kommuner og virksomheter slik at de kan prøve ut nye grensesnitt mellom profesjoner, og finne bedre oppgavefordeling.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Gradvis innføre løpende barnehageopptak, og gi rett til barnehageplass for barn som har fylt ett år.
- Gi alle fjerdeklassinger gratis kjernetid i SFO/AKS.
- Utarbeide en plan for på sikt å innføre gratis barnehage.
- Sikre tilstrekkelig bemanning i barnehagene.
- Sikre flere insentiver for å velge yrkesfag.
- Ha mer praktisk rettet undervisning.
- Etablere ordning for arbeidsutprøving på studieforberedende linjer.
- Evaluere eksamensordningen.
- Sikre riktig oppgavedeling for å sikre bærekraft og kvalitet i tjenesten.
- Sikre gode utdannings- og videreutdanningstilbud for voksne.

Uttalelse nr 7:

Demokratibygging – kunnskap som vaksine mot ekstremisme

Verden står overfor en alvorlig trussel. Høyreekstreme holdninger er på fremmarsj, og radikale høyrekrefter svekker demokratier verden over. Verden blir mer ustabil. Det innføres lover som fratar mennesker grunnleggende rettigheter, og vi ser en økende polarisering. Dette gjør det viktigere enn noen gang å lære av historien.

Kunnskap er vår sterkeste beskyttelse mot ekstremisme, hat og utenforskap. Historier om Holocaust og terrorangrepet mot Arbeiderpartiet og AUF 22. juli 2011 er må aldri glemmes – de må fortelles videre. Å besøke steder som Auschwitz-Birkenau og Utøya gir innsikt og forståelse som ingen skolebok kan formidle.

I 2024 startet ungdom født i 2011 på ungdomsskolen. Dette er mennesker og en generasjon som ikke har egne minner fra 22. juli. På samme tid radikaliseres ifølge den nasjonale trusselvurderingen for 2024, barn helt ned i 14-årsalderen i Norge. Dette skjer også blant ungdom i Innlandet. Vi har et kollektivt ansvar for å kjempe mot antidemokratiske holdninger, ekstremisme, hat og utenforskap.

Demokratiforståelse må være en naturlig del av undervisningen, på en måte som engasjerer og treffer dagens ungdom. Derfor må det sikres en statlig finansiering av undervisningsopplegget til demokrativerkstedet på Utøya.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Gi alle 10. klassinger i Norge muligheten til å delta på Utøyas demokrativerksted, og sikre at 22. juli og andre lignende hendelser får en sentral plass i undervisningen i grunnskolen.
- Styrke ordningen med skolereiser til konsentrasjonsleirer, fordi direkte erfaring fremmer kritisk tenkning og gir bedre forståelse av hva som skjer når diskriminering og ekstremisme får grobunn.
- Sikre øremerkede midler slik at også skoler med begrensede økonomiske ressurser får muligheten til å tilby slike reiser til Utøya og andre relevante steder. Læring om demokrati og historie skal ikke være avhengig av kommunebudsjetter.

Uttalelse nr 8:

En rettferdig boligpolitikk for by og bygd

Boligmarkedet i Norge skaper økende forskjeller. I byene presser høye boligpriser unge, lavtlønnede og førstegangskjøpere ut av markedet, mens leiemarkedet preges av korte kontrakter, høye priser og dårlig oppsigelsesvern. Mange må få økonomisk hjelp fra foresatte for å komme inn på markedet, noe som forsterker sosiale skiller. Samtidig bygges det for få rimelige boliger.

I distriktene hindrer høye byggekostnader og lav boligverdi nybygging, og det er vanskelig å få lån når verdien på nye hus er lav. Da blir det vanskelig å få flere til å bosette seg og næringslivet sliter med å få tak i folk. Husbanken må få en sterkere rolle i distriktene, og det må innføres økonomiske insentiver som reduserer verditap på nye boliger i distrikta. Rentekompensasjon for kommunale boliginvesteringer kan være en slik ordning.

For leietakere trengs en sterkere regulering av leiemarkedet. En ny husleielov må sikre bedre oppsigelsesvern og beskyttelse mot urimelige leieøkninger. Det bør etableres en sosial leieboligsektor i samarbeid med kommuner, næringsliv og boligbyggelag, der Husbanken spiller en aktiv rolle. Et uavhengig organ bør sikre at utleiende overholder lover og regler.

Demografiske utfordringer krever flere tilpassede boliger for eldre. Husbanken må styrkes for å støtte boligtilpasning, og det må bygges flere eldrevennlige boliger og bofellesskap. Kommunene må planlegge for en boligpolitikk som tar hensyn til en aldrende befolkning, slik at det legges til rette for at eldre kan bo trygt hjemme lengre.

Boligpolitikken må også være bærekraftig. Mange boliger er dårlig isolert, noe som gir høye strømutgifter og økt belastning på strømmettet. Støtteordninger for energieffektivisering må styrkes, og det må bli enklere å få tilskudd til solceller, etterisolering og varmepumper.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Styrke Husbanken ved å øke lånerammer og utvide låne- og tilskuddsordninger.
- Øke økonomiske rammer for boligbyggerlag og kommuner for bygging og salg av boliger.
- Utvikle ordninger gjennom Husbanken, som reduserer gapet mellom byggekostnad og salgsverdi på boliger i distriktene.
- Legge til rette for nye leie-til-eie-ordninger og andre bo-konsepter gjennom Husbanken.
- Forenkle planprosesser som sikrer raskere og enklere igangsetting av reguleringsplaner og boligbygging,
- Øke bostøtten.
- Øke Husbankens støtteordninger for boligtilpasning for eldre.
- Innføre en ny husleielov med sterkere oppsigelsesvern, bedre regulering av leiepriser og styrke leietagers rettigheter.
- Styrke støtteordninger for energieffektivisering i eldre boliger.
- Bygge minst 3.000 studentboliger nasjonalt i året.
- Bygge 130.000 boliger nasjonalt innen 2030.

Uttalelse nr 9:

Kraft til folk og industri – en rettferdig og bærekraftig energi- og klimaomstilling

Innlandet Arbeiderparti vil ha en energipolitikk som gir nok kraft, lave priser og en rettferdig fordeling av fellesskapets ressurser. Vi skal være offensive, vi skal skape nye arbeidsplasser, og vi skal ta vare på både folk og natur.

Energi er en grunnleggende forutsetning for velferd, industri og grønne arbeidsplasser.

En rettferdig energipolitikk betyr at fellesskapet skal ha styringen. Arbeiderpartiet har i regjering tatt kontroll over strømmarkedet. Det er innført strømtøtte, sikret lavere nettleie og det er lagt til rette for fastprisavtalene for næringslivet. Nylig tok Arbeiderpartiet nye grep og lanserte Norgespris for strøm, som gir tryggere og mer forutsigbare priser for husholdninger og hytter.

Men vi må også skape mer kraft. Norge trenger store mengder ny fornybar energi for å erstatte fossil energi og sikre industrivekst. Derfor er det ansatt 100 nye saksbehandlere i NVE for å få fortgang på konsesjonsbehandling av både ny produksjon og nettutbygging.

Innlandet kan ta en ledende posisjon innenfor grønn industrivekst. Kommunene har regulerte arealer, vi har flest innmeldte konsesjonssøknader for kraftproduksjon. Strømnettet i Innlandet må forsterkes, og vi krever at staten bidrar mer til denne nødvendige utbyggingen. Derfor er det bra at Statnett er med på en ny modell for nettutbygging i vår region. Vi skal sikre bærekraftig vekst, nye arbeidsplasser og økt verdiskaping – samtidig som vi tar vare på naturen vår.

Grønn omstilling innebærer også beskyttelse av natur og dyremangfold. Derfor er det avgjørende med gode planprosesser hvor kommuner, fylkeskommune, Statnett og Statsforvalter samarbeider for å sikre en balansert utvikling.

Omstillingen handler ikke bare om å produsere mer strøm – vi må også bruke den smartere. Derfor vil vi øke støtten til ENØK-tiltak for husholdninger, næringsliv og offentlige bygg gjennom ENOVA.

Innlandet Arbeiderparti mener at staten skal ha en aktiv eierrolle i nye energiselskap, slik vi gjorde under oljeboomen. Vi skal sikre at inntektene fra den grønne omstillingen kommer hele samfunnet til gode – ikke havner i lommene til store kraftselskaper eller utenlandske investorer.

Å reparere er en bedre måte å benytte kraft og ressurser på enn å kaste og produsere nytt, men ofte er det dyrere å reparere. Innlandet Arbeiderparti gjøre det billigere å reparere enn å kjøpe nytt. Å fjerne moms på reparasjoner og omsetning av klær, tur- og sportsutstyr, verktøy og elektronikk kan være en mulighet, som vi mener må vurderes. Vi mener også det må stilles krav til åpenhet fra produsenter av forbruksvarer om innhold, arbeidsforhold og miljøkonsekvenser knyttet til produksjonen.

Norge er Europas viktigste energileverandør og vil forbli sentral for energisikkerheten. Olje- og gassindustrien skal fortsette å produsere og levere til Europa. Arbeiderpartiet vil jobbe for at utslipp fra forbruk av olje og gass gradvis reduseres til netto null innen 2050. Omstillingen skal balansere miljøhensyn, sosial rettferdighet og en stabil økonomisk utvikling.

Innlandet skal også i framtida være en region som tar ansvar for natur og klima. Vi er stolte av at Innlandet er en av Norges ledende regioner for naturvern, med 11 nasjonalparker, frivillig skogvern, store naturreservater og Norges største myrforekomster. Vi har et særlig ansvar for biologisk mangfold, og det ansvaret tar vi på alvor. Men vern må gå hånd i hånd med bærekraftig bruk av naturen. Når fellesskapet er villig til å ta det ansvaret, må Ap sørge for

øremerkede midler til avbøtende tiltak. Innlandet er en fylkeskommune med betydelige villreinareal og med flere nasjonale villreinområder. Vern må gå hånd i hånd med bærekraftig bruk av naturen. Vi vil sørge for at folk fortsatt kan bruke naturen, samtidig som vi beskytter den.

Innlandet Arbeiderpartiet vil:

- Øke den fornybare kraftproduksjonen, både fra vann, vind og sol.
- Utrede et lovforslag som vil kreve at nye boliger etablerer et annet energialternativ enn elektrisk oppvarming.
- Utrede mulighet for at flere eiendommer kan dele et solkraftverk, uten at de deler samme gårds- og bruksnummer.
- Gjøre det mer lønnsomt å reparere enn å kaste og kjøpe nytt ved å fjerne moms på brukte varer.
- At statlige og kommunale virksomheter legger om fra strøm til fornybar energi.
- At det lages en langsiktig plan for utbygging av strømmnett, hvor det er tydelig på hvilke områder som skal prioriteres og hvilke rammer industrien får.
- Ha strømprisgaranti, inntil økt kraftproduksjonen sikrer mer stabile priser.
- Jobbe for raskere utbygging av strømmettet og at denne sees i sammenheng med kraftkrevende virksomhet og industriklynger.
- Være pådriver for økt kapasitet i transmisjonsnettet, slik at områder som produserer mer strøm enn de forbruker kan sende kraften til andre områder av landet
- La store industriaktører medfinansiere nettilkobling mot garantert tilgang på kapasitet. Sikre at ny kraftproduksjon kobles på nettet raskere, i stedet for å bli stående i kø.
- Jobbe for en forenkling og effektivisering av konsesjonsprosessene for solkraft
- Øke støtten for ENØK-tiltak.
- Øke ENOVA-støtte til bergvarme og bioenergi (fornybar energi) med 30%.
- At det opprettes et fond som skal støtte bedrifter som skal satse på fornybar energiproduksjon.
- Sikre offentlig eierskap på landbasert vindkraft.
- Ha en nasjonal uttalt målsetting om at alle avløpsanlegg skal oppfylle Forurensningsforskriftens rensekrav, slik at miljømålene i Vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033.
- At støtteordninger gjennom ENOVA og Innovasjon Norge styrkes, slik at vi legger til rette for produksjon av miljøvennlige varer.
- At det skal gis øremerkede midler til avbøtende tiltak der kommuner er villig til å gjøre større grep som bidrar til et positivt naturregnskap på kommunalt, fylkeskommunalt, og nasjonalt nivå, for å bidra til bærekraftig forvaltning av den norske naturen.
- At Klima og miljødepartementet må ta et større ansvar for den helhetlige forvaltningen av villreinområdene. Tiltaksplanene for villrein må følges opp med øremerkede midler.

Uttalelse nr 10:

Internasjonal solidaritet – en mer rettferdig verden

En viktig kjerne i sosialdemokratiet er frihet, solidaritet og samarbeid over grenser. Vårt engasjement slutter ikke innenfor eget landområde – bekjempelse av ulikhet, undertrykkelse og fattigdom er kamper arbeiderbevegelsen alltid skal være med å ta. Verdenssituasjonen er i dag preget av pågående kriger både i våre nærområder og Afrika, og med konflikter både i Asia og Sør-Amerika. Situasjonen for palestinerne er katastrofal, og angrepene på Ukraina virker ustoppelige. Folkerettslige regler er satt til side i store deler av verden.

Dette belyser hvilken brytningstid vi nå lever i. 120 millioner mennesker i verden er på flukt. Fredelige løsninger på alvorlige konflikter kan virke langt unna, og vanskelig å oppnå. Da må vi styrke internasjonale bånd, også internt i Norden.

Det internasjonale samarbeidet og FN-systemet utfordres og er under press. Dagens globale nettverk og regler har vært en fordel for verden til nå, og har utgjort en forskjell i tider med klimaendringer, mange millioner mennesker på flukt, terrorisme og pandemi. Det er viktig at dette ivaretas også med de globale endringene vi ser skjer, slik at FNs legitimitet bevares og FN-pakten som verner om folkeretten står sterkt. Arbeiderpartiets politikk må bidra til at folkeretten følges.

I flere tiår har kvinner i land som Iran og Afghanistan levd under undertrykkende regimer, og blitt utsatt for diskriminering og segregering på bakgrunn av kjønn. Det er urettferdig at kvinner skal utsettes for et annet lovverk enn menn, og fratas frihet, muligheter og rettigheter, bare fordi de er kvinner. Apartheid er når en stats lover, politikk og praksis undertrykker, diskriminerer og skiller folk fra hverandre på rasistisk grunnlag, og det er ulovlig under internasjonal lov. Det burde det også være når den undertrykkede gruppen er kvinner.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Forbedre og reformere FN med sikte på økt representativitet, effektivitet og handlekraft, for å styrke respekten for folkeretten.
- At kjønnsapartheid skal kriminaliseres under internasjonal lov, og at kjønnsapartheid blir kategorisert som en forbrytelse mot menneskeheten i konvensjonen som vurderes av FNs generalforsamling.
- Øke det internasjonale og nordiske samarbeidet for å kunne håndtere globale utfordringer og skape en mer stabil, bærekraftig og rettferdig verden for å redusere konflikt, økonomisk usikkerhet og miljøkatastrofer, og videreutvikle norsk fredsdiplomati.
- At Norge skal bidra aktivt til fred og oppbygging i Midtøsten med igangsetting av forhandlinger om en to-statsløsning der både Israel og Palestina kan leve innenfor trygge grenser.
- At Norge forplikter seg til å støtte gjenoppbyggingen av Gaza og styrke den humanitære bistanden til Palestina.
- At det opprettes en langtidsplan for støtte til UNRWA (FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger i Midtøsten).
- Ha en internasjonal offensiv for å redusere utviklingslandenes utenlandsgjeld.
- Bidra til et rettferdig sosialdemokratisk asylsystem som balanserer humanitære forpliktelser med bærekraftige samfunnsinteresser.
- At kommunene sikres statlige overføringer slik at de settes i stand til å gjennomføre bosettings- og integreringsarbeidet.
- Innføre norsk økonomisk boikott av Israel.
- Aktivt støtte fredsprosessen i Kongo.

Øvrige politiske vedtak:

- 1) Musikk i Innlandet må få tilskudd over statsbudsjettet på linje med andre fylkers profesjonelle musikksatsinger.
- 2) Innlandet Arbeiderparti skal jobbe for å styrke pressestøtten og sikre NRK som statlig finansiert allmennkringkaster.
- 3) Innlandet Arbeiderparti krever at Kriminalomsorgen Innlandet må sikres midler slik at bygging av nytt fengsel på Ilseng blir igangsatt, og eksisterende bygningsmasse i Kriminalomsorgen Innlandet blir vedlikehold på en sånn måte at det gir et forsvarlig miljø for både ansatte og innsatte. I tillegg må Kriminalomsorgen sikres økte rammer for å gjøre nødvendige tiltak for å rekruttere og beholde ansatte, herunder bl.a. etablering av opplæringsfengsel i Innlandet.